

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 «
 Helyben kifizetésre:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes másként ártó és sértő.

NAGYVÁRAD, április 26.

Főispáni installáció a városnál.

A díszes városi székház tornyára és a díszterem kupolájára feltüzött lobogók jelezték a város ünnepét.

A főispáni beiktatás sokban elütött ugyan a szokásos nagyobb szabásu ünnepektől, éppen az új főispán egyenes óhajára, azonban melegség, közvetlenség és szívélyes momentumokban éppen oly gazdag volt, mint az előbbi főispáni beiktatások. Aminthogy az ilyen eseményeknek nem is a külső fény, hanem a belső érték adja meg a becsét.

Az pedig tagadhatatlan, hogy az új nagyvárad és bihari főispán kinevezése és beiktatása esemény, mert ez is egyik része annak a nagy politikai változásnak, amely az ország és így közvetve a városok és megyék életében, eltekintve a szorosabb belügyektől, a béke létrejöttés az új kormány kinevezése folytán létrejött.

Érdekes és becses lehet mindenki előtt a beiktatás alkalmával elhangzott nyilatkozat, amelylyel a békés együttműködés az egymás iránti kölcsönös tisztelet, mint iránytű jelöltetett ki.

A beiktatás alkalmával a városház díszterme zsufolásig megtelt előkelő közönséggel.

A törvényhatóság tagjain kívül a vármegyei, pénzügyigazgatóság, törvényszék, postaigazgatóság több tagja volt jelen.

A karzat zsufolásig megtelt előkelő férfi és hölgyközönséggel.

Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Komlóssy József és Darvassy Lajos tanácsnokok, Dus László városi főügyész, Ragány János főszámvevő diszmagyarban jelentek meg.

A törvényhatóság bizottság tagjai közül jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr. Döry Ferenc, Frankó Endre, Frölich János, dr. Hoványi Gyula, dr. Hoványi Géza, dr. Károly Irén, dr. Károly Irén, dr. Kazay Kálmán, dr. Konrad Márk, Kiss Dávid, Mezey Mihály, Millye Gyula, dr. Molnár Imre, Nozák Rezső, Papp Miklós, dr. Pász Sándor, Schöpflin Agoston, Sipos Orbán, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferenc, Bertsey György, Czegléd Sándor, Czegléd Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, Déry János, dr. Kecskeméti Lipót, Mihelji Adolf, dr. Radó Ignác, Schwartz Izidor, Schütz Albert, Sulyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vueskies Gyula, Weisz Károly, Feldmann Izidor, Friedländer Sámuel, Cábel Jakab, Heller Ede, Löwenstein Zsigmond, Moskovits Miksa, Tóth Ferenc, Weisz Márton, Weisz Ernő, Aufriecht Mór, Berger Sámuel, Bognár Sándor, Deutsch K. I., Farkas Izidor, Fleischacker Gyula, Grósz Menyhért, dr. Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, dr. Kurländer Ede, Lévy Zsigmond, Levitter Miksa, dr. Munk Béla, Miskolczy Barnabás, Molnár Lajos, Moskovits Adolf, dr. Moskovits József, dr. Moskovits Miklós, Moskovits Mór, ifj. Moskovits

Mór, Moskovits Miksa, Müller Salamon, Ováry Sándor, Pekanovics Imre, Rendes Vilmos, Ifj. Rimanóczy Kálmán, Sebestyén Lajos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sável Kálmán, Sal Ferenc, Ternyei Antal, Bordé Ferenc, dr. Istvánffy István, Juricska y Barna, dr. Cseresznyés Albert, Gerő Armin, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Tóth Márton, dr. Gram Károly, Sztarill János, Szántó Lajos, Kőszeghy József, Ragány János, Szűts Géza, Markovits Sámuel, Papoleczy Ferenc, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A beiktató közgyűlésen Rimler Károly elnökölt. Mikor az ünnepélyes közgyűlést megnyitja, szíve melegével üdvözlö a törvényhatóság tagjait. Mivel a főispán kinevezéséről szóló leiratot a törvényhatóság az előbbi rendkívüli közgyűlésen már tudomásul vette, ez alkalommal a főispán esküretételére jöttek össze. Mezey Mihály elnökle a Szokoly Tamás, Sulyok István, Farkas Izidor és dr. Molnár Imre tagokból álló küldöttséget kéri fel, hogy a főispánt az eskü letétel céljából a közgyűlésbe meghívja, addig a közgyűlést felfüggesztette.

A küldöttség a főispán előtt.

A közgyűlés által küldöttek a székházban levő főispáni helyiségben keresték fel az ünnepeltet.

Mezey Mihály a főispánt a következő beszédben hívta meg a közgyűlésbe:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának megbízásából nekünk jutott azon kiváló szerencse, hogy Méltóságodat a főispáni eskü letétele céljából a közgyűlés színe elé tisztelettel meghívjuk. Ezen kedves kötelességnek örömmel teszünk eleget s tisztelettel kérjük, hogy a rendkívüli közgyűlés színe előtt megjelenni méltóztassék.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Colydor házassága.

Írta: Alphonse Allais

Valahányszor Colydor barátomat látom, mindig szivemből örülök.

— Ah, itt jön Colydor, — gondolom magamban, — hála Istennek, nem fogok unatkozni! S ebben a hitemben még sohasem csalódtam.

Tegnap is meglátogatótt Colydor.

— Nézz csak reám jól, barátom, — szólt hozzám, — nem látsz valami változást az arczomon?

Jól megnéztem Colydor arcát, de semmi különös dolgot sem vettem észre rajta.

— Nos, öregem, akkor te nem is értesz az arczisméhez! Nem látod rajtam, hogy meg-nősültem?

— Ah!

— Igen, barátom. Megnősültem egy héttel ezelőtt... Még ezret várok és akkor nagyon boldog leszek!

— Mit vársz?

— Ezer hetet!
 — Ezer hetet?? És miért kell ezer hetet várnod?

— Ha két teljes órát vesztegetnék is ennek a megmagyarázására: nem értenéd meg.

— Azt hiszed tehát, hogy olyan nagy számár vagyok?

— Nem vagy ostobább, mint bárki más, csakhogy ez az eset nagyon különös, sőt furcsa.

Colydor nem akart többé semmit sem elárulni s hallgatott, mint a sir. Ezzel pedig annyira izgatta a kíváncsiságomat, hogy kész lettem volna mindenre, még valami büntényre is, csakhogy megtudjam a házassága titkát. Közönységet tettem tehát és így szóltam:

— Tehát megházasodtál...?

— Természetesen.

— És csinos a feleséged?

— Dehogyan csinos! — Inkább nevetséges.

— De legalább gazdag?

— Mint a templom egere.

— Hát akkor miért vetted el?

— Látod, éppen ez az, amit te sehogyan sem tudnál megérteni.

Könyörögve tekintetem reá.

Colydor leült egy karosszékre, rágyújtott volna egy szivarra, ha lett volna s a következő történetet mondotta el:

— Emlékszel rá, hogy az idén május havában micsoda utálatos, erős és hideg idővel árasztott el bennünket az Ég? Felhasználtam ezt a kitűnő alkalmat arra, hogy itt hagyjam Párizst és Trouvilleba menjek, hogy a tenger istenasszonya csókolgassa alabastrom testemet. Mert az oly undok időben Trouvilleban ugyszólván ingyen adják a lakást. Alig néhány frankért egy egész házat; képzeld el, barátom, egy firenzei palota és egy normand szalmakunhó szerencsés vegyülékét, amelynek a tetején hindu pagoda disziti.

Mikor nem csókolgattam magamat a tenger istenasszonyával, olyankor rendszeren kirándultam a környékre.

Egy vasárnap — oh, mily felejtetetlen nap volt ez! — Haulbecben sétáltam, egy csinos kikötő városkában.

A város főterén százados szilfák alatt a városi zenekar égbekiáltó zajt csapott s a houlbecsi urak és hölgyek sétáltak a fák alatt.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a tevélyt, megszünteti a köhögést, vildéket, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint ahogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenki „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára ötszáz forint és — koron.

Glatz Antal főispán következőleg válaszolt:

Nemcsak azért mert kötelességem, hanem azért is, mert már régen szívvel, lélekkel az önökké vagyok örömmel teszek eleget a meghívásnak, s kérem az urakat, hogy kísérjenek a közgyűlés színe elé.

Perczekig tartó zajos éljenzés fogadta az új főispánt, amint pompás díszmagyarban a teremben megjelent.

Az éljenzés lecsillapultával Rimler Károly polgármester felkérte az új főispánt az eskü letételére.

Az előírt eskümintát Bordé Ferencz olvasta fel, aki az eskü elhangzása után a következő üdvözlő beszédet mondotta:

Méltóságos Főispán Ur!

A letett eskü után van szerencsém Méltóságodat Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város tekintetes törvényhatósági bizottsága s tisztviselői kara nevében őszinte örömmel, őszinte tisztelettel üdvözölni.

A kultúra terjesztésének egyik kétségbevonhatatlan legerősebb tényezője a városok szellemi és anyagi fejlesztése, a magyar városok szorgalmas munkás polgári eleme demokratikus irányával, erős magyar nemzeties felfogásával és érzületével ezen feladatának nemcsak megfelelő, hanem szeretet hazánk ily irányu fejlődésének legerősebb alapját képezi; épen ezen indokból szükséges az, hogy a magyar városok fejlesztése, anyagi jólétének emelése a magyar kormány egyik főtevékenységének feladatát képezze.

Nagyvárad nem tartozott azon szerencsés városok közzé, amelyek állami támogatással dicsekedhetnek. Kulturális intézményeit, alkotásait saját erejéből létesítette, s polgárai áldozatkészségéből tartja tenn. De épen azon tudat, hogy saját erejére van utalva adta meg az alapot és erőt jövő fejlődésére, és ez az alap polgárainak munkaszeretete, erős értelmi fejlettsége.

E város polgárainak minden haladás iránt kiváló mértékbeni fogékonysága nyilvánult meg a törvényhatóság működésében s habár néha

a szenvedély hullámokat vert is fel e teremben, elsimultak a hullámok, mihelyt a város ügyeinek tárgyalása került szőnyegre. S bár szenvedélyes szavak hangzottak is el, ereje nem hatott ki a társadalmi életre, s e város polgárainak egyetértését, békéjét sem vallási, sem politikai viszályok megzavarni képesek nem voltak. Nem voltak pedig azért, mivel azok a férfiak, akik a város közönségének bizalmából e helyen vannak s a törvényhatósági bizottság tagjai működésükben csak egy célt ismernek s ennek kivételében mindnyájan egyetértettek, s ez a város fejlesztése, polgárai jólétének előmozdítására irányuló törekvések támogatása.

Méltóságos Főispán Ur! Polgáraink munkaszeretete, magas színvonalon álló értelmisége a város fejlesztésére irányuló törekvése képezi a mi erőnket, gazdaságunkat és alapja jövő fejlődésünknek. Erős alap ez, ha olyan kézben van a vezetés, mely velünk a város polgáiraival együtt érez, együtt dolgozik a nagy munka befejezésére, szeretet városunk fejlesztésére. Megvagyunk róla győződve, hogy a Méltóságos Főispán Ur, ki előtt a törvényhatóság működése nem ismeretlen, minket ezen törekvésünkben támogatni fog, s midőn ezt bizalommal kérjük, kívánjuk, hogy Isten tartsa, Isten áldja és Isten segítse meg Méltóságodat, hogy feltett szándéka, mely bizonyára a városunk javára irányul, teljesedésbe menjen. (Éljenzés.)

A főispán székfoglaló beszéde.

A főjegyző beszéde után az új főispán a következőkben mondta el székfoglalóját:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb kegyéből és legmélyebb hódolattal fogadott parancsára a midőn mint kinevezett főispán, itt megjelentem és a törvényben előírt esküt letettem, hogy ezzel Nagyvárad város törvényhatóságánál főispáni állásomat elfoglaltam, engedjék meg, hogy a főjegyző ur által

az az estel . . . A szalonban ültünk, én egy arckép-albumot lapozgattam, ő meg, az ideálom, magyarázgatta: »Eh Chose ur, az unakatestvérem — ez Machin néni — az a férjem tegyük sógoraszonya — az X . . . bácsi, — mellette meg Y . . . ur, stb. stb.

— Hát ez itt? . . . Megismeri?

— Hogy nel kedves leánya, Claire kisasszony.

— Dehogyan az! Szó siacs róla . . . Én vagyok ezen a képen. Husz esztendővel ezelőtt ilyen voltam!

S elmondta, hogy husz évvel ezelőtt mennyire hasonlít a leányához s most ha Claire-re tekint, azt hiszi, hogy a tükörbe néz s önmagát látja husz éves korában.

Szinre hihetetlen volt!

Ez az imádásra méltó teremtés, akinek minden idoma olyan szép gömbölyded, olyan száraz, sovány és rut leány lett volna?

Nos, barátom, egyerre eszembe jutott valami, aminek forrasztóan megőrültem.

Végre boldog lehetek tehát én is!

Ha az anya egykor annyira hasonlított a leányához, gondoltam magamban, akkor valaha majd a leány is tökéletesen hasonlítani fog az anyjához.

Ime, ezért vettem nőül Clairet a múlt héten.

Most husz éves és rut. De husz év múlva már negyven éves lesz és olyan bájos teremtésé fejlődik, mint aminő most az anyja.

Egyszerűen várni fogok tehát még ezer hétig s akkor majd nagyon boldog leszek, — ennyi az egész.

És Colydor, aki szemmel láthatólag nagyon meg volt elégedve az okoskodásával, így szólt

— S ti még azt mondjátok, hogy én nem vagyok nagyon okos és számító ember!

kifejezett szíves üdvözléért hálás köszönetet mondjak és néhány szót intézhessek a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz.

Engedjék meg, nézzék el kérem, hogy főispáni székbe nem hoztam szónoklatot, és csak röviden szólok; de legyenek meggyőződve, hogy hoztam hazafias szívet, hoztam önök iránt igaz tiszteletet és becsületet, hoztam önzetlen munkaakaratot, munkakedvet és áldozatkészséget a közügyek terén. (Éljenzés)

Részletes programot nem adok, nem is adhatok, mert a város ügyeit, helyzetét, érdekeit még nem ismerem. De azt kijelentem ígérem, fogadom már most, hogy becsületesen, önzetlenül, részrehajlás nélkül imádott hazánk, szeretett városunk javára, a közjó érdekében fogok működni, dolgozni. (Éljenzés, taps.)

Nemzeti, gazdasági, társadalmi és politikai téren az előhaladásban nem fogok lankadást ismerni, teljesen magyarrá kívánok tenni mindent, a mint lehet, magyarrá tenni mindent a nevelés, ipar és kereskedelem terén.

A jólétet adó, a nemzeteket nagygyá tevő ipart és kereskedelmet, a közgazdaság eme alkotó faktorait nem elfogulva, nem egy irányban, nem egyes csoporthoz lekötve, hanem önzetlenül és függetlenül, teljes erőmből fogom támogatni. (Éljenzés, zajos tetszés.)

A társadalom kötelességeit, és követelményeit minden irányban felfogom karolni, a politikában pedig, multamhoz, eddig vallott elveimhez, hiven az igaz magyar, az igaz szabadelvűségnek leszek harczosa. (Tetszés.)

Itt, e teremben és hivatalomban nem fogom kutatni, nem fogom mérlegelni, hogy kinek mily politikai pártállása van, mert itt csak a közjót kívánom szolgálni, és a város érdekét, éppen azért kérem, hogy önök sem hozzák ide a pártpolitikát, hanem együttesen, vállvetve dolgozzunk városunk érdekében.

Én nem keresem, én nem vizsgálom, hogy valaki biborban, vagy a kunyhó szalmáján született. Nem nézem, hogy mily nyelven, milyen formában innádjá valaki Istenét. Csak imádják mert vallás nélkül nem állhat fenn a társadalom. Nem nézem, hogy finoman gondozott, vagy a munkától kérges kéz nyul felém, de azt megkövetelem, hogy a kéz, az ember becsületes, hogy hazánkhoz hű és magyar legyen.

Ha bárki ezen föltételek alatt velem imádozt hazánk, szeretett városunk javára dolgozni akar, bennem mindig kész szolgára, igaz munkatársra lel.

Ez elvek, ez irányokban kérem szíves bizalmukat és támogatásukat. (Hosszas éljenzés és taps.)

A meleg ovációk meg-megújultak s mikor a nyugalom és a csend helyreállott

Sulyok István állott fel szólásra. Azok a magasztos elvek — ugymond — amelyeket a főispán hangoztatott, megelégedéssel és benső örömmel töltötte el. Nagyvárad abban a szerencsés helyzetben van, hogy benne régi ismerőst üdvözölhetnek; olyan férfit, kire, amikor innét eltávozott, tisztelettel, szeretettel gondoltak. A Gondviselés most, hogy újra ide vezette, a régi tisztelet fokozva fogja körülvenni. Olyan kormány bizalmának a letéteményese, amelynek célja, hogy az ezredéves alkotmányt biztosítsa. Az új főispán ezt megtartani tovább építeni akarja. Rámutat a multa, mikor az alkotmány meg volt támadva. Csak érthető a keserűség, amely eltöltötte a nemzetet, mikor alkotmányát veszélyben látta; azt az alkotmányt, amelyet évszázadokon vértől is megvédelmezett. Majd rátért a főispán szavaira. Amit a munkáról mondott az új fő-

ispán, igen szép szavak, annál inkább, mert nem czéloznak mást, mint a város és a haza boldogulását. Ez nem egy embernek való munka, hanem az összeségnek. Egy zászlót emelt fel most az új főispán, amely alatt vezérünk lesz a közjóra irányuló működésünkben s az egyetértésben s a politika kizárásában. Igérjük, hogy amint átlépjük e terem küszöbét, elnémul a politika, s csak egy cél lesz előttünk, e városnak szolgálni. Igéri kész szívvel-lelélekkel, hogy támogatják.

Ily gondolatokkal eltelve, üdvözli a főispánt. Egy kiváló férfiú távozott el a főispáni székéből, kit tiszteltek, becsülték pártatlanságáért, bölcsességéért, most megtalálta méltó utódját, aki kiveszi részét a hazafias munkából. Kívánja, hogy ez a munka legyen áldásos a városra. (Éljenzés.)

Szokoly Tamás: Ünnepet ül a törvényhatóság, amelyet 48 óta nem ült. Alkotmányos miniszteriumunk van, aki teljes biztosítékot nyújt, hogy mindent elfog követni a haza javára. Indítványozza, hogy a most elhangzott beszédek a közgyűlés iktassa jegyzőkönyvébe. (Helyeslés.)

Glatz Antal főispán ezután az indítványt elfogadottnak jelentette ki, a jegyzőkönyv hitelesítését ma, péntek délutánra tűzte ki s a közgyűlést, élénk éljenzés közben berekesztette.

A tisztelgések.

Daczára, hogy az új főispán minden ünnepélyesség mellőzését kérte, néhány tisztelgés mégis volt a városházán.

Első sorban a városi tisztikar tisztelgett a közgyűlési teremben. Az összegyűlt tisztikar nevében *Rimler Károly* polgármester a következő beszédben üdvözölt a főispánt:

Méltóságos Főispán ur!

Szivem egész melegével üdvözlöm Méltóságodat most, midőn esküjét letéve, szerencsém van a város tisztikarát Méltóságodnak bemutatni. Kettős öröm tölti el szívünket. Örülünk egyrészt, hogy árvaságunk megszűnt, másrészt, hogy telejthetetlen emlékü főispánunk örökébe — kivel 12 éven át a legteljesebb egyetértésben és összhangba működöttünk — egy oly férfiú lépett, kinek nemes jellemét szelid lelkületét mindnyájan ismerjük s kihez engemet régtől fogva az őszinte barátság kötelékei fűznek.

Ezek mind oly előfeltételek, melyek megérősítenek bennünket azon reményünkben, hogy Méltóságod megajándékoz bennünket szeretettel és bizalmával; viszont ígérem, hogy Méltóságodat díszes, de egyszersimint nehéz állásában a városi tisztikar teljes odaadással és igyekezettel fogja támogatni, ami annál könnyebb lesz, mert hiszen mindannyian egy célra törekszünk. Arra tudniillik, hogy ezt a rajongó szeretettel körülvett várost nagygyá, széppé tegyük és így imádvott magyar hazánk felvirágozását, függetlenségét, közvetve előmozdítsuk.

Hogy e város tisztikarának minden egyes tagját ily érzelmek hatják át arról első sorban én tehetek tanubizonyságot, ki már csaknem 24 év óta állok e város szolgálatában s ki e város tisztikarának gondolkozásával összeforrtam. Méltóságodnak alkalma lesz rövid idő alatt személyes tapasztalatai alapján ezen kijelentésemről meggyőződést szerezni.

Ezen ünnepélyes pillanatot nem használhatom fel arra, hogy a városi tisztviselők személyes ügyeinek ismertetésével terheljem Méltóságodat ezt már azért sem teszem, mert tudom, hogy ha Méltóságodnak alkalma lesz a városi tisztviselők helyzetével megismerkedni, nem fog elzárkózni jogos és méltányos kérelmünk elől és jó szívének egész melegével fogja ügyünket úgy a törvényhatóságban, mint a magas kormányfő támogatni.

Üdvöző szavaimat azzal a kívánsággal végzem, adjon a Mindenható Méltóságodnak tényleges és gondterhes állásához erőt, egészséget és kitartást, ajándékozza meg a város tisztikarát, ajándékozza meg a város tisztikarát,

karát bizalmával és én eleve biztosíthatom Méltóságodat, hogy bizalmára méltatlanok soha sem leszünk.

Glatz Antal főispán tudja, hogy nehéz feladat előtt áll, mert egy oly kiváló férfiú után foglalja el állását, aki mindent tudott, mindent értett, de megnyugvással foglalja el helyét, mert itt az a szellem uralkodik, ami elődjét vezette. Ő, aki a munkát szereti, a tisztikar támogatását kéri. Az irodában, a közgyűlésben főispán, de azonkívül szívük szeretetével jöjjenek hozzá, mint barátokhoz. Ne forduljon elő, hogy megkelljen vonni valakitől barátságát, mert ez csak akkor állhat elő, ha valaki nem teljesítené kötelességét.

Ezután a polgármester bemutatta a tisztikar tagjait.

A városi tisztikar tisztelgése után a nagyvárad *evangelikus református egyházközség* tagjai tiszteltek. A tisztelgő küldöttséget *Sulyok István* ev. ref. esperes vezette s a következő beszéddel üdvözölte: főispánt:

»Méltóságos Főispán Ur! Mint a nagyvárad ev. ref. egyházközség tagjai és előljárói üdvözöljük Méltóságodat főispáni beiktatása alkalmával. Üdvözöljük felebaráti tisztelettel és szeretettel, és már most kérjük támogatását és jóindulatát. Szükségünk van és szükségünk lesz mindig támogatására és jóindulatára, mert megvagyunk győződve, hogy egyházi ügyeink biztosabban jutnak a célhoz, ha Méltóságod velünk lesz és támogatni fog. Ebben a reményben üdvözöljük és már most rajongó szeretettel övezzük.

A főispán a következőkben válaszolt: A közgyűlési teremben már kijelentettem, hogy nem keresem és nem vizsgálom, hogy ki milyen nyelven és milyen formában imádja Istenét; nem keresem, mert ez egyéni dolog, nem keresem, mert megvagyok győződve, hogy mindenki a saját egyéniségének megfelelően teljesíti vallásos kötelességeit. Azonban mint az evang. egyház tagja nagyon örvendek és jól esik szívemnek, hogy önök itt velem együtt ünnepelnek. Legyenek meggyőződve, hogy minden esetben, amikor hozzám fordulnak, kötelességemnek fogom tartani a jóindulatu támogatást.

Az ev. ref. egyház után *Papp Miklós* kir. pénzügyigazgató vezetése alatt a *pénzügyi hatóság* irodalónökei tiszteltek. *Papp Miklós* a következőkben üdvözölte a főispánt:

Méltóságos Főispán ur! Pénzügyigazgatás az, mely a közigazgatás feladatai között a legnehezebb, a legterheesebb kötelességeként nehezül Méltóságod vállaira. Különösen nehéz és súlyos ez most, amikor tömeges adóhátralékoknak és kincstári jövedelmeknek a behajtását kell foganatosítanunk. Mi, mint a pénzügyi hatóságnak előljárói hivatva vagyunk a törvények intézkedéseit és a kormányrendeleteit végrehajtani, bizalommal jöttünk üdvözölni Méltóságodat abban a biztos tudatban, hogy ebben a nehéz, s minden adózó polgárt közvetlenül érdeklő feladatunkban támogatni és irányítani fog. Az Isten éltesse Méltóságodat!

A beszédre a következő érdekes beszéddel válaszolt *Glatz* főispán:

Igen örvendek, hogy az urak fölkerestek. — Örvendek különösen azért, mert így alkalmam nyílik felhívni szives figyelmüket arra a nehéz és terhes feladatra, amely az elmúlt szomorú idők után kétszeresen nehezedik az urak vállaira. — A törvény intézkedései és a kormányrendeletei meg fogják mutatni az utat, hogy miképpen teljesítsék a nehéz feladatot. Magam részéről azonban már most megjegyzem, hogy az adó és kincstári jövedelmek behajtásával járó zaklatásoktól minden egyes adófizető polgár a törvény és a kormányrendeletek keretén belül lehetőleg megkímélve legyen. Ha ez lesz az irányító elv, úgy sikerülni fog megoldani a nehéz feladatot. Ebben a reményben üdvözlöm az urakat.

A pénzügyigazgatóság után a m. kir. posta és távirat igazgatóság tisztelgett. A tisztelgőket *Schöpflin* Agoston posta és távirat-

igazgató vezette, aki pár szóval röviden üdvözölte a főispánt beiktatása alkalmából és kérte jóakaratu támogatását.

A főispán kijelentette, hogy mint a magyar ipar és kereskedelem nagygyá, nemzetivé tételének hive és harczosa, örömmel támogatja a postaigazgatóságnak a működését, mert a posta és távirat hivatalok működése első sorban járulnak hozzá az ipar, kereskedelem fejlesztéséhez és felvirágoztatásához.

A küldöttségek után tisztelgett *Bary József* kir. törvényszéki elnök és *Szokoly Tamás* biz. tag. Az utóbbi kijelentette, hogy Nagyvárad város polgárai a lehető rövid időn belül pártkülönbség nélkül fognak tisztelni. A főispán örömeinek adott kifejezést a kijelentés felett.

Az új főispán ezután több előkelőségnél tett látogatást.

A hadsereg és a nyelvkérdés.

A *Grazer Tagespost* írja: A hadügyminiszterium rendeletet bocsátott ki, kiegészítőjeként az 1904. évi szabályrendeletnek, mely a hadsereg intézményeinek és csapatainak a polgári hatóságokkal és felekkel való magyar nyelvű érintkezésre vonatkozik. A rendelet hírül adja, hogy körülbelül ötven különböző nyomtatványmintát rendelt meg a hadügyminiszter egy budapesti cégnél, amelyek esetrisetre való kitöltésének magyar nyelven kell megtörténnie.

Ha oly eset fordulna elő, amelyre vonatkozó magyar nyomtatvány nem volna, a német nyomtatványt kell magyarra fordítani. A rendelet vége így hangzik:

»Minden írásbeli érintkezés nem magyar hatóságokkal és telekkel a jövőben is német nyelvű nyomtatvány révén történik.«

Az új helyzet.

Wekerle Bécsben.

Wekerle tegnap, csütörtökön reggel Bécsbe érkezett és részt vett *Josipovich Géza* horvát miniszter eskütételén. A miniszterelnök azután átadta névjegyet *Goluchowskinál*, majd *Gauscht* látogatta meg, kivel hosszabban konferált.

A miniszterelnök a hírlapírók előtt a felmerült egyes hírekre illetékes felvilágosítást adott. Így a bécsi lapok ama hírére, hogy a kormánynak az ex-lex adók behajtására tervei vannak, kijelentette, hogy valótlan. Egy más bécsi hír az volt, hogy a delegációk az idén nem jönnek össze. Erre ekkor még nem válaszolhatott, mert hisz ép e kérdés eldöntése végett utazott Bécsbe. Fél 1 órakor a király a miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta. A kihallgatásnak csak 2 órakor lett vége.

Az audiencia tárgyát folyó ügyek megbeszélése képezte. Így első sorban az országgyűlés megnyitása. Szóba kerültek a delegációk is, amelyek legnagyobb valószínűség szerint *juliusban* fognak összeülni.

Wekerle az audiencia után hosszasan tanácskozott *Zichy* Aladár gróf, ő Felsőszék személye körüli miniszterrel, akinek családja tegnap érkezett Bécsbe, ahol a miniszter most foglalta el véglegesen lakását a magyar házban.

Egy óránál tovább tárgyal *Wekerle* *Gausch* báró osztrák miniszterelnökkel. A N. Fr. Pr. ehhez a tanácskozáshoz messzemenő

következtetéseket fűz. Mindenesetre szóba került a tárgyalás során a két állam függő ügyeinek rendezése, emellett az ismeretes reichsrathi interpellációkra adandó válasz kérdése is.

Hosszabb beszélgetést folytatott Wekerle Bilinski lovaggal, az Osztrák-Magyar Bank kormányzójával, valamint Kosel dr pénzügyminiszterrel is.

A honvédelmi miniszter programja.

Fekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter tegnap tartotta meg képviselőjelölti programbeszédét Zólyomban. A 67-es alap s az alkotmánypárt rendületlen hívének vallotta magát. A kiegyezési alaptörvény szellemében akarja kiépíteni a magyar nemzetállamot. Törekvése oda irányul, hogy a magyar elem az őt megillető helyet foglalja el a honvédségnél. Rajta lesz, hogy a honvédség szükségletei a magyar mezőgazdaság, ipar és kereskedelem érdekeinek figyelembevételével nyerjenek kielégítést.

Uj főispánok.

A hivatalos lap ma száma közli *Kapotsffy* Jenő volt országgyűlési képviselő kinevezését Somogyvármegye és *Smialovssky* Valér volt országgyűlési képviselő kinevezését Trencsénvármegye főispánjává.

Tisztelgések a kultuszminiszternél.

Apponyinál tegnap tisztelgett a kolozsvári Ferencz József egyetem küldöttsége. A kultuszminiszter rendkívül előzékenyen és nyájasan fogadta a deputációt s örömmel mondta, milyen büszke rá, hogy a kolozsvári egyetem diszdzektora. Megígérte, hogy a nemzeti kultúra ügyének szolgálatában anyagilag is támogatni fogja az egyetemet.

Apponyinál tisztelgett még tegnap a József-műegyetem, az ágostai evangélikus egyházkerület, a mesteriskola, valamint a zeneakadémia is.

Rudnay huszárjai.

Azok a pestmegyei tisztviselők, akiket Rudnay nevezett ki s akik most sétálnak, elhatározták, hogy felkeresik *Fejérváryt* és megkérlik adja be a királyhoz felségfolyamodványukat, amelyben a kinevezésük idejére járó fizetésük kiutalványozását kérik.

Az igazságügyminiszter hazatérése.

Polónyi Géza igazságügyminiszter Erdélyből visszatért Budapestre. Mint mentében, mint jöttében is ovációkkal fogadták. Kivált Brassón, Székely György főispán, aki még a régi gárda embere, üdvözölte.

A horvát miniszter esküje.

Josipovich, az új horvát miniszter tegnap délelőtt tette le az esküt. Az ünnepies aktusnál Wekerle miniszterelnök és Széchenyi Gyula gróf zászlósúr interveniáltak. Az esküformát Vértessy miniszteri tanácsos olvasta fel. Közvetlen ezután az eskü Hegedüs Ferencz és Tost Gyula volt miniszterektől vette ki a titkos tanácsosi minőségben letett esküt.

Ezen ünnepélyes aktusnál gróf Gulochowszky közös külügyminiszter és báró Gudenus főkamaraos interveniáltak, az esküminitát pedig báró Gagern követségi tanácsos olvasta.

Választási mozgalmak.

A nagyváradai választás.

— *Barabás Béla Nagyváradon.* —

A nagyváradai függetlenségi és 48-as párt által a képviselőválasztás intézésére kiküldött 15 tagú végrehajtó bizottság Adorján Emil dr helyettes pártelnök jelentése alapján, aki a mandátumot felajánló küldöttséget Budapestre vezette, a következőképpen állapította meg a vasárnapi programbeszéd megtartásának módjait:

A függetlenségi és 48-as párt tagjai április 29-én, vasárnap reggel fél kilenc órakor gyülekeznek a 48-as népkör Szent László-téri helyisége előtt, ahonnan testületileg vonulnak ki a vasuti pályaudvarhoz. Barabás Béla dr 9 óra 30 perczkor érkezik meg Aradról a táblás vonattal, a vonatnál a párt jelöltjét *Szokoly* Tamás pártelnök fogja üdvözölni.

Barabás Béla délelőtt fél tizenegykor fog a programbeszéd megtartása céljából választói előtt megjelenni. A pártgyűlést kedvező idő esetén a tűzoltó őrtanya udvarán, kedvezőtlen idő esetén a Fekete Sas nagytermében fogják megtartani. A gyűlés végleges helyét a párt elnöksége a vasárnap reggeli lapokban fogja közzétenni.

A pártgyűlést *Szokoly* Tamás pártelnök nyitja meg, utána *Barabás* Béla fogja programbeszédét megtartani, a gyűlést pedig *Adorján* Emil dr helyettes pártelnök záróbeszéde fejezi be.

Délben fél egykor a Fekete Sas földszinti éttermében társas ebéd lesz, melyen mindenki tetszés szerint étkezik.

A réti, külvárosi és velencei ellenzéki polgárok száztáru lovasbandériumot alakítanak; azok, akik ebben részt vesznek, legkésőbb szombat estig sziveskedjenek *Szokoly* Tamás pártelnöknel jelentkezni.

A vármegyében.

Belényes. Rézbányáról jelenti tudósítónk: *Csordás* János dr (nz.) április 24-én akarta megtartani programbeszédét. Szándékának kivételében megakadályozta a nép, amely szakadatlanul éltette jelöltjét *Bartha* Ferenczet (f.) *Csordás* többször belekezdett ugyan beszédébe, de mikor hiába! A képviselőjelölt a választókra fitymáló megjegyzéseket tevén s belátván, hogy beszédét meg nem tartja, kocsira ült s eltávozott *Baicu* B. Péter felsőkimpányi görög keleti lelkész társaságában. Utjában hatalmas tütyölés kísérte.

Április 25-én tartotta programbeszédét *Bartha* Ferencz (f.) A választópolgárok tömege zászlók alatt fogadta Rézbánya végén, hol *Jordán* Dénes városi főbíró üdvözölte. A választók folytonos éljenzése közben a tömeg a bányahivatal előtti térre vonult, hol *Bartha* megtartotta beszédét, mit *Jordán* Dénes főbíró románul tolmácsolt, a hallgatók sokszoros éljenzése közben. Ezután rövid villásreggeli következett s *Bartha* Ferencz tovább folytatta körutját.

Rézbánya, Fonácza, Alsókimpány egészen, Felsőkipány kevés kivétellel a függetlenségi zászló mellett áll.

Az országban.

Csongrádmegye. Szegszárdról jeletik: *Mezősi* Vilmos (u. szocz.) mellett *Balthazar* Dezső protestáns esperes beszédet mondott.

Küküllőmegye. A dicsőszentmártoni választókerületbe *Kormos* Emil torda-aranyosmegyei földbirtokost, a balavásári kerületbe dr *Horár* Sándor Erzsébetvárosi ügyvédet oláh nemzetiségi programmal képviselőjelöltnek léptetik fel.

Pestmegye. Abony: *Lévai* Mihály (f.) plebános egyhangú választás elé néz.

A nemzetiségek.

Az ország nemzetiségi vidékeiről a legféltelenebb izgatás híre érkezik. Így legutóbb Arva-, Krassó-Szörény- és Temesmegyékből érkezik panasz. Arvában *Szicsák* Ferencz és *Ráth* Agoston a legbrutálisabb hazudozással vaditják el a máskülönbben jó tót népet.

Azzal izgatnak, hogy a magyarság a tót nyelvet egyszerűen el akarja sikkasztani. Még a templomban és iskolában is tilos lesz ezután a tót beszéd. A két népbolondító pökhendiségében annyira ment, hogy a belügyminiszternél följelentették az alispánt, valamint a főszolgabírákat — terrorizmus miatt.

Krassó-Szörénymegye szászkabányai választókerületében, ahol *Alexis* György (a.) áll szemben *Novák* Auréllal (nz.) a gyujtogatások napirenden vannak.

Temesmegyében szintén nagy az izgatottság. Ide jelentékeny számú katonaságot és csendőrséget koncentráltak kerületenkint a választás napjára.

Két nyílt levél.

Kaas Ivor báró és Zselénski Róbert gróf.

Kaas Ivor báró visszavonul a politika mezéjéről a magánélet kontemplatív csöndjébe. Teszi ezt, mint maga mondja, azért, mert néppárti programmal 48-as alapra nem helyezkedhetik, a 67-es alapnak viszont nem hivatkozhat. Ugy de más, mint néppárti programmal mandátumot vállalni nem akar.

Mindezeket bőven kifejezi *Paska* István nagybélliczi esperesplebánoshoz, mint a számbokrétai választókerület néppártjának elnökéhez intézett nyílt levelében.

Mi a magunk részéről nem csatlakozhatunk a nyílt levél felfogásához. De bárhogymérlegeljük is ezt a lépést, nagyabecsüléssel és sajnálkozással kell fogadnunk. Nagyabecsüléssel *Kaas* Ivor báró egyénisége iránt, sajnálkozással visszavonulása fölött. Rosszul teszi a keresztény Magyarországnak manap legnagyobb publicistája, hogy visszavonul. A bágyadt rezignáció nem illik az ő lobogó magyaros temperamentumához. Tudjuk, ki volt ő nekünk, azért fáj annyira, hogy elveszítettük. De, mert lelki világa továbbra a mi törekvéseinké maradt, amelyekkel egybeforrt, azért szeretjük hinni, hogy ez a válasz csak időleges.

A levelet, amely helyenkint tulságosan érzékenynek látszik, egész terjedelmében itt adjuk:

Mélyen Tisztelt és Szeretett Barátom!

Tartozó kötelességem a néppárt érdemes vezetői és hűséges választói iránt hálám kifejezésére a két utóbbi választáson és mindig irányomban tanúsított bizalmukért és önzetlen ragaszkodásukért. Nem tulajdonitom bizalmuk és szeretetük megfogatkozásának, hogy ezutal jelöltséggel meg nem kináltak, a kerületbe programom kifejtésére meg nem hívtak. Mivelhogy e folytán személyesen meg nem jelenhetek barátaim kedves körében, bucsuzó levelemet sziveskedjék velük közölni.

Főtisztelendő ur előtt nem ismeretlenek az okok, melyek az elváltást köztém és a hűségességszámbokrétai kerület közt előidéztek. Nem tudok tótul és a pánszláv izgatással szemben szükségessé tetszett oly jelöltnek felállítását, ki a néppel a saját nyelvén érintkezhesse. Ezen körülménynél lényegesebb, hogy megszüntem hivatni a 67-es alapnak. Midőn hónapokkal ezelőtt, a néppárt értekezletén a közjogi alap felett tárgyaltunk, azon esetre, ha a *Fejérváry*-kormány az országgyű-

lést felosztaná és a választásokat elrendelné, én és képviselőtársaim közül többen nyílt kérdésnek kívántuk hagyni, vajjon 67-es, avagy 48-as alapon kívánja a keresztény Magyarországot valaki a néppárt keretében fenntartani és felépíteni.

A többség Buzáth Ferencz indítványára úgy döntött, hogy néppárti képviselő csak az lehet, ki a 67-iki közjogi politikát vallja. Ott akkor azonnal levontam magamra nézve a konzervenciát, amelyről főtisztelendő kedves barátomat bizalmas levélben értesítettem. Ugyanezt megbeszéltem, midőn márcz. 25 én választóimnak beszámolni megkísérlettem, amelyben a fegyveres hatalom megakadályozott. Határozni nem kellett, a harcz folyt és a választások kiírva nem voltak. Hirtelen fordulattal a politikai helyzet egészen megváltozott. Nem 67-es kormány jött, hanem pártunk elnöke Zichy Aladár gróf Kossuthal, Apponyival, Polónyival közös miniszteriumba és politikai szolidaritásba lépett.

Miért legyen kizárva, hogy Magyarország nemzeti önállóságának és függetlenségének híve ne lehessen tagja a néppártnak, mely a Kossuth-párttal szövetségben alkotmánypárttá lón. Felfogásom az osztrák törekvésekkel szemben, véleményem a nemzeti célokról senki előtt nem képezhetett titkot. Szóval és írásban, parlamentben és pártkörben, közgyűléseken és a társas életben ugyanazt hirdetem éveken keresztül és a függetlenségipártban barátaim őszinteségemet épp úgy elismerik, mint a hogy a néppárti elvtársaink soha kétszínűséget nálam nem tapasztaltak.

Az első sorban küzdők között harcoltam három évig mindennap, reggeltől estig, magamat nem kimélve és midőn a diadal után pártunk elnökét üdvözlőtük, a legbüszkébb módon adták értésemre, hogy nekem se kerültem, se pártom. A tárt ajtón kiléptem, de kinek még aznap este elpanaszoltam sérelmemet Zichy Aladárnak, elnökünknek, semminő reparációt nem kértem, de nem is kaptam. Politikai meggyőződésemet a gyökeresen megváltozott helyzettel szemben abban a táviratban jeleztem, melyet Mérey Lajos urhoz, a nyitrai szövetségzett ellenzék elnökéhez intéztem, hogy senki személyemre vonatkozólag kétségben ne legyen.

Választ nem nyertem senkitől. Önök nyíltan a központból vártak és kaptak utasítást és jelöltet, velem illetékes tényező azóta a választásokról nem beszélt én pedig senkitől sohasem kértem kerületet, vagy jelölést. Hiszem hogyha Önöktől kértem volna a választópolgárok lelkes támogatása tölem a mandátumot meg nem tagadta volna. Láttam azt a népet! De én magyar nemzeti politikámhoz és elveimhez ragaszkodva csakis 48-as néppárti programmal fogadhattam volna képviselőjelöltséget. Ezt tartozom indokolni. Hiszen 1877 óta Deák-párti, 1867 óta ellenzéki, 18 esztendeig Apponyi és 12 esztendeig gróf Zichy Nándor pártjában mindig híve valék a 67-iki kiegyezésnek alkotmányos közjogi államnak.

Az a törvény most is törvény, mint ilyen kötelező és megtartandó. A 48-as törvény az is közjogi alap. Jól mondta egyik újévi beszédében gróf Zichy Nándor: a 48 és a 67 nem dogma. Nem látom be, hogy miért teszik dogmává. Törvényt, ha meg nem felel, törvényesen módosítani lehet, sőt kell. Megfelelt-e a 67: XII. t.-cz. rendeltetésének? Négy évtized tapasztalása nem-e bizonyította be hibás és hiányos voltát? A közös minisztériumok voltak-e egyszersmind magyartok. Van-e Magyarországnak külképviselete? A közös hadsereg nem-e egészében osztrák és német? A közös vámterületen fejleszthetünk-e ipart és alkothatunk-e kedvező vámszerződéseket! És a delegáció! Gyakorolt-e parlamenti ellenőrzést, óvta-e gazdasági és pénzügyi érdekeinket, szerzett-e érvényt paritásos jogainknak? Udvari és kormánypárti testületté vált, jámbor eszköze a bécsi államférfiaknak, önértet, önállóság és ellenzék nélküli társaságával hivalkodó és kegyes strébereknak. Az ország pedig a lejőn csuszott lefelé és a nép pusztult. Mikor annyira romlottunk vélték az osz-

trák államférfiak a magyar nemzetet, hogy elenállani nem képes, bekövetkezett a támadás. Jogait, vagyonát, alkotmányát prédának szemelték ki és a 67-iki törvényekben erre jogcímeket és a szabadelvűpártban engedelmes többséget kerestek és leltek. Így fejlődött régóta ez a válság, mely most három esztendeig dulta össze intézményeinket és a sir szélére vitte egész szabadságunkat.

Államunk elveszett volna, ha nincs a függetlenségi párt és a néppárt.

Nem akarom, hogy az a gyenge és hibás program változatlanul fenntartassék, melynek tökéletlensége tette lehetővé a züllést, a nagy veszedelmet s módot nyujthat hasonló kísérletekre.

Nagy most az öröm, hogy megmenekültünk a haláltól. Elűztük a hazaárulókat a hatalomból. A legjelesebb hazafiak kormánya iránt bizalommal viseltetünk. Én is. A miniszterek mind a nemzeti irány hű vezérei. Milliók sorakoznak zászlóik alá. Elbujtak a gazok. A nemzet a király által ítéletre felhiva, másodszor dönt és egyöntetű határozattal megmutatja Ausztriának és Európának, hogy az egész nép el van határozva megvédeni a hont, minden galád osztrák ármány és abszolútizmus ellen. Ennek nagy sulya lesz még a hadsereg is. Tartsunk csak össze és erősítsük alkotmányunk védbástyáit. Hátha a nyert csata után nincs vége a háborúnak? Ezért lettem 48-as!

Deák Ferencz feltevése, hogy kiegyezése állandó békét létesít Ausztriával tévesnek bizonyult. Ha meg lesznek szavazva az ujonczok és a pénz, az átmeneti kormányt újabb válságok érhetik. Sem az udvar, sem a külügyminiszter, se a generálisok, se az osztrák kormány s az osztrák parlamenti pártok nem fogadják jó hiszeműen a koalíció győzelmét és uralmát. Egymásután felmerülnek a kvóta, a valuta, a gazdasági kiegyezés, a véderő és a külpolitika kérdései. Ezeknek ki nem térhetünk, róluk le nem mondhatunk. A vizálynak és ármány-nak ezer oka és módja, hogy ellenségeink belénk kössenek. Megfoggják tenni.

A 67-iki kiegyezés revízióját követelte a király a felségjogokra, a hadsereg és a gazdasági közigazgatásra nézve. Nagyobb és állandó kvótát a delegációknak reformját követelik az osztrák centralisták és foebristák.

A nemzeti követeléseket a hadseregnél megtagadják tőlünk, pedig enélkül önmagunknak és alkotmányunknak hatalmi garanciái nincsenek. Ha senkinek sem kell a 67 Ausztriában, mindenki változtatni kíván rajta, ha a magyar nemzet többsége állami függetlenséget akar, miért ragaszkodik éppen a néppárt mereven a 67-hez? A nemzeti áramlattal szembe akar kerülni? Néhány aulikus kedvéért? Képtelenség!

48-as lettem, mert nem válhatok el a magyarságtól, melylyel egész életemen át küzdöttem. Ez a magyarság 48-as. Ha ezen állásfoglalásomat összeférhetlennek találtam a néppártisággal, nem tehetek én róla. Ha a küzdő térről a *magánéletbe visszatértek*, 47 évi politikai munkálkodás után nincs pártom. 40 évi hirlapírói pályám végén nincs lapom, 30 esztendő előtt léptem a parlamentben és állók az ellenzékben s nincs egyetlen kerület, mely képviselőjének kívánt volna megválasztani.

Én pedig boldog vagyok, mert nem éltem hiába. Ha eszméim megvalósítását meg nem érhettem, makacs ellenfelek és ádáz ellenségek vesztét szemlélem. Akikkel együtt éreztem és harcoltam, megboldogult jóbarátaim: Beóthy Ákos és Bartha Miklós nem voltak oly szerencsések, mint én vagyok. Életem alkonyán aranyos sugarakkal festi rózsásra zsámbokrétai volt választóimnak lelkesítő emléke és barátainak édes szeretete. Mondja meg nekik tisztelendő ur, hogy nem változtam, minthogy változatlan hűséggel öleli önt szívéhez alázasat szolgálja:

Kaas Ivor báró.

Megemlékeztünk már röviden Zselénski Róbert gróf nyílt leveléről, amelyet a lippai

választókerület közönségéhez intézett. A levél amely a volt képviselő bucsúzója a politikai élettől, sulyos igazságokat tartalmaz főbb passzusaiiban. Milyen kár, hogy Zselénski Róbert gróf csak most jut el ezekhez az igazságokhoz, amikor évek hosszú során ellenünk foglalt állást s amikor már visszavonul a közéletből. Szolgáljanak a nyílt levél alábbi passzusai példálul és tanulságul azoknak a keresztény politikusoknak, akik mai napig csukott szemmel botorkálnak ott, ahol összetartásra, együttérzésre, vállvetett küzdelemre volna szükség.

A nyílt levél legérdekesebb részét itt adjuk:

Nem gyarapodott, izmosodott sehol a világon annyira a zsidó faj, mint Magyarországon.

A tőzsdéről nem is szólva, az ipar, a kereskedelem, a hitelügy majdnem kivétel nélkül teljesen zsidó kézben van, nem hiszem, hogy tévedek, midőn írom, hogy az ügyvédek, az orvosok, a mérnökök jóval nagyobb fele zsidó, a felsőbb és középkolákba járó ifjuság tetemes része zsidó, a hivatalnoki karban is erősen kezd tért foglalni a zsidó elem. A korcsmárosok, földhaszonbérlok majdnem mind zsidók. A földbirtoknak nem megvetendő része zsidó kézre került. Ez az elzsidósodása Magyarországnak történt 58 év alatt. Még haladjunk egy darab ideig a mostani irányban és nemcsak ipar, kereskedelem és mezőgazdaság, nemcsak az ügyvédi, orvosi és mérnöki kar kizárólag zsidók által lesz uralva, de még rohamos léptekkel fogunk haladni afelé, hogy a zsidóság a lakosságnak nemcsak legvagyonosabb, nemcsak legintelligensebb, de még egyre tetemesebb részét is fogja képezni.

Az egész világon a sajtónak egy része zsidó kezekben van. Nálunk azonban alig van más, mint zsidó sajtó.

Azért, míg másutt majdnem mindenütt akad az utazó konzervatív, a monarchiát, a vallást védelmező lapokra, addig nálunk ilyen irányu újság nem jöhet létre. Azért a legdurvább, leg-hazugabb, legpornografikusabb sajtónak talán a magyar mondható, mert nem magyar, hanem zsidó. A zsidó hatalom Magyarországon úgy halad előre, mint egy nagy folyam árja, csendesen, zajtalanul, feltartóztatlanul. Néha egy akadályra akad, akkor nagy láрма kíséretében ezen akadály elsöpörtetik. Ilyen torlaszt rombolt szét az egyházpolitikai küzdelmek napjaiban a zsidó faj.

A házassági törvény okul szolgált egy nagy mérközésnek a kereszténység és zsidóság között. Ez az ütközet szellemi kérdések fölött folyt. A csatát teljesen elvesztette a pártokra szakadt kereszténység.

A Széll Kálmán és Tisza István gróf-féle kormányok alatt nem várt lépésekkel haladt előre az agrarizmus, mely nálunk más nem lehet, mint konzervatív, vallásos és monarchikus. Az ilyen iránynak megerősödését nem tűrhette természetesen a nagyobb részében demokratikus, radikális, antimonarchikus, keresztény-ellenes zsidóság. Az agrarizmus letörésére piacra állott a katonai követelésekkel. Nagyon jól tudja, hogy a magyarság atavisztikusan mennyire vezethető hazafias mondatok által.

Óva intettem agrárius társaimat attól, hogy felüljenek a zsidó sajtónak, közvéleménynek. Hiábavaló fáradság volt. A hazafias mondatokkal spekuláló obstrukcióhoz egyre többen csatlakoztak, míg az obstrukció többséggé alakulván, a helyzet urává lett.

Meg is szűnt az agrarizmus és ha újra föllép ezen név alatt egy áramlat a közel jövőben és csoda nem történik, ez alighanem zsidó érdekeket fog felírni lobogójára.

Nem is beszélve az általános választói jogról, mely a zsidó tértoglalásnak egyik hatalmas emeltyűje lesz, mert a zsidóság az egész országban szervezte van lévén minden faluban, a német faluk kivételével, két exponeense, ágense a szatócs és a korcsmáros — a zsidó sajtó által vezetett és megengedett agrar-

rizmus küzdeni fog a vámterület-elkülönítéséért a progresszív alapon kivetendő jövedelmi adóért, a parcellázásért, a letelepítésért, a földtehermentesítésért, az ugyanis kis számú hitbizományok megszüntetéséért, mely törekvések mind zsidó érdekeket szolgálnak és végeredményben tönkre fogják tenni még létező nagy és közép, ezek után pedig a paraszt birtokos osztályt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 29. A mérnökegylet előadása a városházán.
Május 3. Képviselőválasztás Nagyváradon.
Május 5. Főispáni installáció a megyénél.
Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.
Máj. 19. Száznapos ünnepély a hadapródiskolában

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy **ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek**, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjenk.

Nők az alkotmányban.

Ismeretes, hogy Barabás Béla egyik legutóbbi nyilatkozatában az általános választói jogot a nőkre is kiterjesztendőnek mondta. Hogy a családi érzésű női világ miképen gondolkodik a kérdésnek erről az oldaláról, azt találóan illusztrálja az egyik fővárosi lapban a közelebből megjelent következő levél:

Mi, szegény házirabszolgák, nem akarunk semmi másféle szabadságot, mint amilyen kijár a királynak, a ki föltétlen ur a birodalomban; intéz, kormányoz, irányít, javasol, befolyásol, ki viszi a maga akaratát, — de felelősségre nem vonható, — és sérthetetlen. Ez jár ki nekünk a józan ész a tisztesség korlátai között. Miért akarja nagyságos Barabás Béla ur a nőket kihurcolni az utcára, kilödni a harcok egyik legcsufabbjába, mikor a nő ökle kisebb a férfiénál, nem tud vele akkorát ütni: a háta, bordája gyöngébb, (hát a lelke!) s jobban fáj a nagy öklü ütése?

Miért nevezi ezt jognak, mikor az a mi számunkra úgy sem lenne más csuf, nehéz kötelességnél. Miért akarja ezt a jogot irul minényajunkra rákenni, holott csak elenyésző keveset bánt ez a viszketeg.

Miért sajnálja édes kicsinyeinktől az anyai gondoskodás és a családi szeretet melegét? Nem »elég talán a felületes« közügyekben mászkáló asszony és elhagyott gyerek?

Nem tetszik neki, ha a kenyérkeresésben, politikai harcokban, az élet gondjaiban fáradtj sokszor csüggedt, üldözött, elkeserített férj otthonában menedéket talál? Ha a családi tűzhely zavartalanában csendes, derült kedvvel, vigasztaló jó szóval, mindent feledtető szeretettel fogadják?

Ilyen oázis pedig kell a zaklatott léleknek különben magán paloták helyett örültek házából épülnének utcászorok. Avagy nem oda jutna-e mihamarabb, a ki fáradt, zavart, keserű lélekkel othon csak kedve szerint gazdálkodó cselédet, elhanyagolt, magára hagyott gyermeket találna s esetleg, véletlenül találkozónék az ebédnél a közügyekkel elfoglalt, fáradt ennél-fogva ideges, ingerült asszonyával; különben még ilyenkor sem volna alkalmuk egymás politikai szereplését »kritizálni« kivált ha a — szakácsné is el volna foglalva közügyekkel.

Es a gyerek, a szegény gyerek, kire lenne bizva, ha szakácsné, szobalány, mama, papa mind a joga után szaladgál?! Hát a gyermek joga! Mi a gyermek? A család lelke. Mi a család? Az állam, a nemzet lelke. A milyen a család, olyan az ország.

Orült, a ki spartai mintára családon kívüli életet, családi életen kívüli gyermeknevelést kíván!

Nagyságos képviselő ur! Ne bántsa ön ami felségjogainkat nem nekünk való polgárjogokkal ne rakjon a vállunkra nehez keresztet, de segítsen bennünket abban, hogy ne feministák, de jó asszonyok lehessünk, munkás, gondos magyar anyák.

Segítsen rajtunk ott, a hol nagy rá a szükségünk, — most mikor cselédeink »A cselédmunkásnők szervező bizottsága« által nyilvánosan osztugafott felhívás értelmében nem akarják a szobáikat takarítani, az ablakot tisztítani, nem akarnak »klopfolni«, sem »forró kályha« mellett ebédet főzni, nem akarják a mi rakoncziatlan gyerekeinket »szépre-jóra« tanítani, nem akarnak koplalni, nem akarnak verést kapni. (Igaz, hogy a gazdák koplalják meg a kozmász élelt, megverve meg az asszonyok vannak, — de hát ők mondják, hogy koplalnak és verést kapnak)

Akarnak azonban kétszeres fizetést és nemcsak éjjel, de nappal is kimenőt. S ha ők nemannyira a munkától mint a korhelységtől elgyöngülve, nem bírják a munkát, dolgozzék a »nagysága«.

Itt segítsen rajtunk uram!

Védelmegye meg a jó cselédet a rossz gazdától, meg a bujtogatóktól, — a jó asszonyokat meg a rossz cselédétől s akkor áldott lessz Barabás Béla az asszonyok között, nem a feministáknál. H. A.-né.

* **Főigazgatói látogatás.** Nátafalussy Kornél, királyi tanácsos, tankerületi főigazgató tegnap, csütörtökön fejezte hivatalos látogatását a nagyvárad állami főreáliskolában. A főigazgató, ki látogatását még e hó 19-én kezdte meg, a legnagyobb meglepéssel nyilatkozott a tanári kar előtt az intézetről, amelynél minden tekintetben kiváló haladást konstátált.

* **A tegnapi főispáni installáció és a megye.** Más helyen megemlékezünk a városházán lefolyt installációról. Itt csupán egy észrevételünket akarjuk nyilvánítani. Nagyvárad város törvényhatóságának társhatósága Biharvármegye törvényhatósága és mint ilyentől az ünnepély fénye megkívánta volna, hogy a megye is képviselve legyen. A megyét azonban senkisé megemlékezett. Értesülésünk szerint ennek az volt az oka, hogy a megye nem kapott meghívót a közgyűlésre, illetve főispán beiktatására. E figyelmetlenséget megütközéssel vették a megyénél és május 5-én a megyeházán tartandó installációra a városnak nem küldtek meghívót. A megyei installációra vonatkozólag megemlítjük, hogy azon a meghívottakon kívül csakis az e célra kibocsájtott jegyekkel lehet megjelenni.

* **Felolvasás a mérnök-egyletben.** A mérnök és építész-egylet felolvasó ülése szombaton lessz. Az egylet arról értesíti az érdeklődőket, hogy a vasárnap délelőtre hirdetett felolvasó ülést a közbejött politikai események folytán szombaton f. hó 28-án este 5 órakor tartja meg, a városház nagytermében Vasárnap délelőtt ugyan Barabás Béla mond programbeszédet. Az ülésen Kőszeghy József városi főmérnök tart előadást. A városok rendezéséről különös tekintettel Nagyvárad szabályozására, továbbá Rimanóczy Kálmán műépítész fog felolvasni az építő művészet fejlődéséről. Az egyesület a város intelligens közönségét a felolvasó ülésen szívesen látja.

* **Bérletjegyek a villamoson.** A Nagyvárad városi vasut r. t. f. é. márczius hó 25-én tartott ülésében bérletjegyek kiadását határozta el. A bérletjegyek kiadása f. é. május hó 1-étől kezdődőleg eszközöltetik. Ezen jegyek névre szólóak, át nem ruházhatóak és e végből fényképpel lesznek ellátandók. A jegyek a követ-

kező árban lesznek az igazgatóságnál megválthatóak:

Évi bérletjegy	100 K
Havi	10 „
» » magántisztviselőknek	8 „
» » köztisztviselőknek és katonáknak	6 „
» » tanulóknak	5 „

Szmazsenka Ernő,
üzletigazgató.

* **A kolozsvári főispáni installáció.** A kinevezett új főispánok installációjára mindenütt készülnek, akárcsak néhány hónappal ezelőt. Némi különbség ugyan van a kettő között, de azért a mostani is készülődés. Zártojások helyett a diszmagyar kerül elő, s a sok abczugot éljenkiáltások helyettesítik. Kolozsvárt gróf Bánffy Miklós főispán fogadtatására megmozdul az egész megye, hogy megmutassák, hogy a törvényes főispánnal szemben ismerik ők az igazi magyar szeretetet és tiszteletet. Az egész országban a kolozsvári installáció lesz a legfényesebb. A megye alispánja most minden társhatóságnak megküldte a következő szövegű meghívót, mely Biharvármegyéhez tegnap érkezett meg:

Biharvármegye tekintetes közönségét
Losonczy dr gróf Bánffy Miklós Kolozsvár és Kolozsvár szabad királyi város főispánjának 1906. évi május hó 3-án délelőtt fél 11 órakor kezdődőleg a vármegye székházának dísztermében megtartandó főispáni beiktatásra tisztelettel meghívom.
Kolozsvár, 1906. évi április hó 22-én.

Kolozsvármegye közönsége
nevében
Dósa Endre
alispán.

Tisztelettel felkérem, hogy a résztvevők neveit május hó 1-ig velem közölni sziveskedjék.

Megjelenés magyar díszben, fekete, vagy diszgyenyruhában.

* **A villamos vasut társaság beadványa.** A nagyvárad villamos vasut tarifa ügye úgy látszik, még sok vitát fog kelteni a városházán. A vasut igazgatósága tegnap egy beadványt intézett a városhoz, amelyben vitatja, hogy a város joga lenne a vonalszakaszok és a menetdíjak megállapítása. A beadványban sürgeti a 3-as szakasz beosztás jogerős megállapítását, mert a 6 hét rövid s a jegyeket el kell készíttetni és a személyzetet újra be kell oktatni. Hivatkozik a szerződésre, s kéri, hogy egy bizottságot küldjenek ki, amelyben a társaság is képviselve legyen; a szerződés szerint ugyanis, mint állítják a város és vállalat közösen állapítják meg a vonalszakaszokat és menetdíjakat. A társaság fenn tartja a következő hármas szakasz beosztását: I. vonal: vonalszakaszok: 1. Vasuti pályaudvar—Honvédkiegyesítő parancsnokság; 2. Honvédparancsnokság—Sal Ferencz-utca; 3. Szent László-tér. II. vonal; vonalszakaszok: 1. Szent László-tér—Torna-utca, 2. Templomtér, 3. Velencei állomás. III. vonal, vonalszakaszok: 1. Szt. László tér—Vitéz-u. 2. Laktanyák. IV. vonalszakaszok: 1. Szent László-tér—Dianna-fürdő, 2. Rhédey-kert. Vitatják továbbá, hogy a szerződés 26. szakasza nem állapítja meg a vonalszakaszok és a díjak hármas beosztását és nem mondja ki, hogy a 24 fillér maximális díj csupán a két legtávolabbi végpontra követhető s így fenntartja a jogot, hogy a tárgyalásnál a háromnál több szakasz beosztását is javasolhassa. Ha nem tudnak a bizottságban megegyezni kérje ki a város a miniszter határozatát s ezért az iratokat terjessze fel. Ezekből úgy látszik, hogy a város előbbi határozatát a vasut társaság semmibe sem veszi, miszerint a 6 hét elteltével respektálni fogja az ápril 19-iki határozatot. A menetdíjak felszólásával különben sem értezt a társaság, mert nem lesznek mindég zsufolyva a villamos kocsi. Ha drága lesz a díj, nagyon is meg gondolja a közönség, hogy igénybe vegye-e a vasutat. Ez pedig nem érdeke sem a városnak, sem a vasutnak.

Forinyák Gyula meghalt. Forinyák Gyula lovassági tábornok, főrendházi tag tegnap délelőtt meghalt. Már tíz nappal ezelőtt uremikus mérgezés lépett fel nála, aminek következménye a beteg eszméletlensége volt s ez idő alatt csak mesterséges uton lehetett benne az életet tartani.

Vasutépítés Nagyváradon. Most nyílt meg a nagyváradi villamos vasut s tegnap bejelentette dr. Okolicsányi Zoltán budapesti ügyvéd, hogy a nagyváradi—őssi-i helyiérdekű vasut építését megkezdte. Ez a vasut kiegészítő a nagyváradi villamos vasutnak, mert a villamos vasut Rhédey-kerti vonalával csatlakozni fog s ezen irányítják az Őssi-állomástól Nagyvárad város belterületére a teheráru forgalom egy részét.

A legnagyobb felhőkarczó Newyorkban. A Singer Manufacturing Co. nyújtott be terveket olyan épületre, a mely kétháromszáz lábbal lesz magasabb, mint valamenyi eddigi felhőkarczó és mintegy negyven lábbal magasabb, mint a Washinton-emlék. Kapcsolatban ama telkek beépítésével, a melyeket a társaság jelenlegi épülete mellett a Broadway és Liberty Street észak-nyugati sarkán már megszerzett, a legnagyobbított épület középrésze felé negyven emeletből álló tornyot emel, a mely 593 láb 10 és kétharmad magasságot ér el. A torny harminczhat emeleten keresztül hatvanöt láb széles lesz négyzetben s egy dóm fogja betetőzni, a mely még újabb négy emeletből áll és e fölött fog emelkedni a kupola s még azontul a zászlórúd. A torny előrészeinek díszítési anyaga és mészke és minden oldalán négy sor ablaka lesz. Az egész épület több mint 150.000 négyzetláb terület foglal el és négy fölönóval szerelik föl. A talajban, a melyen a torony építendő, furattak s megállapították, hogy nem fog nehézségekkel járni megfelelő erős sziklaalapot találni, mely a rettenetes súlyt kibírja. Azt állítják, az építések minden földadatukat, a melyek a tervvel összefüggnek, kielégítően oldották meg. Az építkezés összes költségei, beleértve a tornyot is, a költségelőirányzat szerint 1.500.000 dollárra rúgnak. Az épülettömb északi részén, Broadway felé Cordlandt és Church Streeten kimenőleg május 1-én fogják a City Invensting Company palotája építését megkezdeni. Minthogy ennek középső épülete harmincz emeletre van tervezve, azt várták, hogy ez az épület egy még magasabb épület után való vágyat ébreszt s a város második részén az létesülni is fog, azonban ez az épület csak törpe lesz a Singertoronyhoz szemben. Az Eiffel torony kivételével a Singer-épület a világ legnagyobb épülete lesz. Hatvan lábbal magasabb, mint a Philadelphia-városcsarnok és kétszáz lábbal magasabb, mint a Park Row épülete, vagy a *The Times* ujságé és magasabb lesz, mint a legtöbb híres toronycsucs Európában.

Halálozás. Ember Géza kir. törvényszéki bírót és családját súlyos vesztés érte. Apósa Rétyi Gazda Mihály nyug. járásbíró, volt orsz. képviselő ápril 23-án, élete 61-ik évében, Taraczközön (Mármarosm.) elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Ezelőtt 5 évvel egy izben halálhírére keltették a derék öreg urnak s már kombinációba is vették, hogy helyére az akkor Nagyváradon megbukott Tisza Kálmánt jelölik. A hír azonban annyira nem volt igaz, hogy még azután 5 évig képviselte Rétyi Gazda Mihály a kerületet. Halála kiterjedt rokonságra hozott gyász.

Kritika a szintársulat felett. Nagyvárad város szintársulati bizottsága szombaton, ápril 28-án délután 4 órakor ülést tart. Ez alkalommal fog nyilatkozni a bizottság az újonnan szerződött tagokról.

Gyilkos mezőőr. Széplakon végzetes kimenetlű verekedés történt tegnap. Mint tudósítónk jelenti, ott Gutti Lajos mezőőr valami csekélység miatt összeveszett Molnár Lajossal. Szóváltásuk annyira ment, hogy Gutti Lajos egy csövű vadászfegyverével Molnár mellbe

lőtte. Molnár a nagy vérvesztés miatt eszméletlenül van s e miatt kihallgatni nem lehetett.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabály. A halápi római katólikus kör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: A nap hőse. B.

Szombat: Bizanc (diszelőadás, bérletszünet).

Vasárnap: Gyimesi vadvirág.

NYILTÉR.

Új étterem és sörcsarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen újjáalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve, megnyitottam.

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokkal nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv. Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.

Folyton frissen csapolt Dreher sör!

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irtá: Gorkij Maxim 64.

Köztük mindig jobbnak és szabadabbnak érezte magát. Egyszerű emberek tartotta őket, akik nem voltak annyira elnyomorodva és megromolva, mint az ugynevezett jobbfejű emberek, akik az elegáns szállodákba jártak. Nem voltak olyan romlottak és okosabbak, könnyebben meg lehetett őket érteni. Olykor igen egészséges fölfogásuk volt s erős érzéseket tanúsítottak s mindig sok emberi vonás volt abban, amit mondtak és tettek. Hanem, ami a pénzsovárságot illeti, épp olyan pénzsovárook voltak, mint a többiek s vakmerően raboltak, ahol csak lehetett. Foma látta ezt s brutális módon kicsufolta őket.

Természetes dolog, hogy ebben a társaságban asszonyok is voltak. Foma, aki egészséges volt ugyan, de érzéki hajlamai sohasem voltak, valamennyit megvásárolta, a drágákat és olcsókat egyaránt, a szépeket és rutákat, sok pénzt költött rájuk, minden héten változtatta őket s általában jobban bánt velük, mint a férfiakkal. Kinevette őket, durvaságokat mondott nekik, de soha, még részeg fölvel sem tudott megsabadulni bizonyos elfogódottságtól, melyet min-

dig tapasztalt magán, valahányszor nők körében megjelent.

A legerősebb, a legszemtelenebb és a legszemérméletlenebb nőben is a gyermeket, a védelem, gyöngye gyermeket látta. Foma, aki mindig kész volt arra, hogy a férfiakat megverje, soha egy ujjal sem nyúlt asszonyhoz, ámbar gyakran, ha nagyon földühösítették, rettenetes szidalmakat szórt rájuk. Ugy érezte, hogy ő hasonlíthatatlanul erősebb minden nőnél s azt hitte, hogy minden asszony szerencsétlenebb, mint ő. Azok, akik könnyelmű életmódjukkal és szemérméletlenségükkel büszkékedtek, végtelen szánalmat ébresztettek Fomában. Egy alkalommal egy ilyen asszony részegen ült vele a vacsoránál s dinnyehéjjal állon dobta Fomát. Foma is részeg volt. A sértésre elhalványult, fölállt a helyéről, kezét a zsebébe mélyesztette s hangos, haragos szóval mondta:

— Takarodjál, ki innen! Más széthasítaná érte a fejedet . . . De te tudod, hogy én elnéző vagyok s nem verhetlek el . . . Menj a pokolba!

Mielőtt Sasa megvált Fomától így szólt:

— Isten veled édes, jó ember! — Talán találkozunk még valahol. Hisz egy uton járunk. Tanácslom azonban, hogy a szivedet tartsd féken. Mulass és soha se törődjél avval, hogy mi van mögötted. Ha az ember megette a kását, összetörheti a tányért . . . Isten veled!

Forró csókot nyomott Foma ajakára, miközben szemére valami sötétség borult.

Foma örült, hogy Sasa elutazott. Untatta őt s hideg egykedvűsége megfélemlítette. Most azonban megreszkedett, elfordult föle s halkán mondta:

— Ha nem érzed ott jól magad, visszajöhetsz.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, április 26.

Oszták hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamos vasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, április 26.

Buza okt.	— — —	16.82
Rozs okt.-re	— — —	17.12
Tengeri április 1906	— — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — —	13.64
Repeze aug.-ra	— — —	— —

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906. április 26-án

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	115.—
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.85
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	86.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	96.60
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.—
Magyar gyermekjegy-kölcson	— — —	2.18
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	215.50
Oszták járdék papirban	— — —	160.50
Oszták járdék ezüstben	— — —	1.01
Oszták korona járdék	— — —	118.—
Oszták járdék aranyban	— — —	170.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	1.60
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	16.40
Magyar hitelbank részvény	— — —	8.23
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	688.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	685.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	14.02
Német birodalmi márka	— — —	117.32
London vista	— — —	240.30
Páris vista	— — —	95.80
20 márkás arany	— — —	23.40

A szerkesztésért felelős:

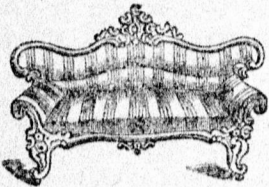
Dr. VUOSKIOS GYULA.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata, — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

**Pesti hazai első takarékpénztár
sorsjegyeket****napi árfolyam mellett**

eladunk.

*Biharmegyei takarékpénztár**Kossuth-utca.***HIRDE T É S E K**

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL„

kiadóhivatalában.

**Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE**értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.**Csillárok, és villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

Moskovits Farkas és Társa**„Első nagyváradai czipő és csizmagyár“**

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 benlakó, 18 bejáró tanoncz

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

férfi, női,

és gyermek-

czipőket, csizmákatfrancia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

eredeti gyári szabott árakon

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk.**Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és posta-
tisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.